"OYSA YAŞAM YALNIZ MUCİZEYE BENZEYENDEN HOŞLANIR, GERÇEK MUCİZEYİ KENDİNE SAKLAR."

# STEFAN ZWEIG

# LYON'DA DÜĞÜN

3. BASKI
Çeviri: ARİF GELEN

can
öykü

Telegram : @cincivа

# LYON'DA DÜĞÜN

12 Kasım 1793'te Barrère, ayrılıkçılık yaptığı için bir saldırı sonucu ele geçirilen Lyon'a ilişkin olarak Fransız Ulusal Meclisi'ne öldürücü bir önerge verdi. Önerge şu vurucu sözlerle sona eriyordu: "Lyon özgürlüğe karşı savaşmıştır, Lyon artık yoktur." Önerge sahibi, isyancı kentin yapılarının yerle bir edilmesini, anıtlarının yıkılmasını, adının bile değiştirilmesini istiyordu. Meclis, Fransa'nın ikinci büyük kentinin tamamıyla yok edilmesini kabul etme konusunda sekiz gün çekimserlik gösterdi, halk temsilcisi Couthon, Robespierre'in gizli onayına güvenerek bu acımasız buyrultunun imzalanmasından sonra bile uygulamada gevşek davrandı. Biçimselliği yerine getirmek için büyük tantanayla halkı Bellecourt Alanı'na topladı, yıkılması kararlaştırılan yapılara gümüş çekiçle simgesel bir vuruş yaptı ama güzel yapı duvarlarına kazmalar çekimserlikle indirildi, giyotin de boğuk iniltili düşüşleriyle pek az kullanıldı. Bu beklenmedik yumuşamadan rahat soluk alan, içsavaşın ve aylarca süren kuşatmanın etkisiyle korkunç bir kargaşaya uğrayan kent, yeniden kendine gelmeye başladığı sırada, insancıl bir çekingenlik gösteren halk temsilcisi, ansızın görevinden alındı ve yerine Ville Affranchie'de –bundan böyle cumhuriyetin kararnamelerinde Lyon'a bu ad veriliyor-

Telegram : @cinciva

du– Collot d'Herbois ile Fouché, halk temsilciliği kemerini kuşandılar. Ürkütme amacı güttüğü sanılan kararname çok kısa sürede korkunç bir gerçek haline geldi. Yeni halk temsilcileri, meclise verdikleri ilk raporda, yurtseverliklerini kanıtlamak ve kendilerinden önceki temsilcinin yumuşaklığına karşı kuşku uyandırmak için sabırsızlık göstererek, "Burada bugüne kadar hiçbir şey yapılmamıştır," diye bildirdiler ve derhal korkunç idamlara başladılar. Sonradan Otranto dükü ve tüm yasal ilkelerin savunucusu olan Fouché "*mitrailleur de Lyon*"[1], bu idamların anımsanmasını pek istemiyordu.

Artık yavaş işleyen kazmaların yerine barut bombaları en güzel yapıları arka arkaya yıkıyor, "güvensiz ve yetersiz" giyotin yerine toplu yaylım ateşlerle ve toplarla yüzlerce mahkûmun işi bir vuruşta bitiriliyordu. Her gün gelen yeni sert kararnamelerle keskinleşen adalet, koskoca insan demetlerini her gün büyük bir hızla tırpan gibi biçiyor, yavaş yürüyen tabutlama ve mezar kazma işini artık ölüleri hemen alıp götüren Rhône Irmağı görüyor, sanıkların çokluğu karşısında bunları alacak hapishane bulunamıyordu. Bu yüzden kamusal yapıların, okulların ve manastırların bodrumları mahkûmların barınağı oluyor, ancak bu çok kısa süre için uygulanıyordu çünkü tırpan birden yine işliyordu. Bir yerin samanı aynı bedeni tek bir geceden fazla ısıtmıyordu.

Bu kanlı ayın buz gibi soğuk bir gününde, bir grup hükümlü böyle çok kısa süren bir birliktelik için hükümet binasının bodrumlarına doldurulduldular. Öğleyin onları teker teker komiserlerin karşısına çıkarmışlar ve hızlı bir soru-yanıt oyunuyla yazgılarını çizmişlerdi; şimdi altmış dört kadın ve erkek hükümlü, basık tavanlı, şarap

1. Lyon Mitralyözü. Fouché, "Lyon Kasabı" olarak da anılır. (Y.N.)

Telegram : @cinciva

fıçısı ve çürük kokan, ön bölümde zayıf bir ocak ateşinin ısıtmaktan çok hafifçe renklendirdiği karanlık bir yerde karmakarışık durumda oturuyorlardı. Çoğu uyuşuk halde ot çuvallarının üstüne kendini bırakmış, geri kalanı da kendilerine bırakılan tek bir tahta masada kıpırdayan mum ışığı altında aceleyle veda mektupları yazıyordu. Ne de olsa yaşamlarının, soğuk odadaki mavimsi titrek mumdan daha önce sona ereceğini biliyorlardı. Hiçbiri fısıltıdan öte bir ses çıkarmıyordu. O anda caddeden donuk sessizliğin içine doğru, bombaların boğuk gürültüsü ve hemen ardından da yapıların çatırtıları geldi. Ama olayların gümbürtülü hızı, sınavdan geçenlerin tüm duygu ve açık düşünme yeteneğini alıp götürmüştü; çoğu karanlıkta, mezarları gözleri önünde canlanıyormuş gibi, hareketsiz ve sessiz, herhangi bir beklentileri olmadan, canlılara karşı hiçbir ilgi belirtisi göstermeden oldukları yerde kaldılar.

Derken akşamın yedisine doğru kapıya ansızın güçlü ve sert bir tekme vuruldu; dipçik sesleri duyuldu; paslı kapı sürgüsü gıcırdadı. Herkes elinde olmadan korkuyla yerinden hopladı: Genellikle bağışlanan bir gecelik uzatma gibi acıklı bir alışkanlığın tersine hesapları hemen şimdi mi görülecekti? Aralanan kapının bıraktığı soğuk hava akımında mumun mavi alevi, mumdan gövdesini bırakıp kaçmak istiyormuş gibi sıçradı ve onunla birlikte bilinmeyen bir kişiye karşı korku uyandı. Ancak birden kabaran korku hemen yatıştı; zindancıbaşının getirdiği yeni bir hükümlü grubundan başka bir şey değildi. Sayıları yirmi kadardı; zindancı onları hiçbir şey söylemeden, ağzına kadar dolu bodrumda ayrı bir yer göstermeden merdivenden aşağı indirdi. Sonra ağır demir kapı iniltiyle yine kapandı.

Hükümlüler yeni gelenlere soğuk soğuk baktılar. Çünkü her yere acele uyum sağlamak ve kısa süreli bir

Telegram : @cinciva

yerde bile olsa kendinin olan bir evdeymiş gibi duygu taşımak insan doğasına özgü bir garipliktir. Daha önce gelenler de, nemli ve küflü bodrumu, kokmuş ot çuvalını, ateşin çevresindeki yeri istemeyerek kendi mülkleri olarak gördüler. Yeni gelenlerin hepsi onlara istenmeyen değersiz sığıntı gibi göründü. Sonradan getirilenler de, ölüm saatinin yaklaştığı bir anda ne kadar anlamsız olsa da, kendilerinden öncekilerin soğuk davranışını açıkça fark etmiş olacaklar ki –bu da garip– kader ortaklarıyla ne selamlaştılar ne de konuştular; masada ve otların üstünde yer istemediler, ses çıkarmadan ve surat asarak bir köşeye sıkıştılar. Daha önce üzerlerine acımasızca çöken sessizlik, şimdi de anlamsız bir meydan okuma duygusunun bu gerginliğiyle daha sıkıcı hale dönüştü.

Bu sessizliği, tiz, aydınlık, sanki başka bir dünyadan kopup gelen bir ses ansızın delip geçti; en ilgisiz kişiyi bile karşı durulamayacak biçimde sessizliğinden ve bezginliğinden çekip alacak gibi çınlayan, neredeyse çırpınan bir ses. Ötekilerle birlikte yeni gelen bir kız, sarsılırcasına ayağa fırladı. Ötekilerden ayrılıp pencerenin parmaklığına dayanmış duran ve sonra da kıza doğru yürüyen genç bir adama yana devrilir gibi kollarını öne doğru uzatan, titreyen bir sesle, "Robert, Robert," diye bağıran bu kızdı. İki genç insan, bir ateşin iki alevi gibi, beden bedene, ağız ağza, birbirlerine sarıldılar. İkisinin içinde de öyle bir ateş yanıyordu ki, birden boşanan sevinç gözyaşları her ikisinin de yanaklarından aşağı süzüldü, ikisinin hıçkırıkları tek bir gırtlaktan geliyormuş gibiydi. Gerçekten inanabilmek için ve beklenmeyen bir şeyin aşırı gerçekliğinden korkarak bir an için kuşkuyla, birbirlerinden ayrıldıktan hemen sonra eskisinden daha ateşli yeni bir kucaklaşma başladı. Duygunun sonsuzluğunda yalnızca birbirleriyle baş başa, şaşıran ve bu şaşkınlıkla canlanıp kuşkuyla onlara yaklaşan arkadaşlarına hiç al-

Telegram : @cinciva

dırmaksızın, tek bir solukla ağladılar, hıçkırdılar, konuştular ve bağırdılar.

Genç kız, yüksek bir belediye memurunun oğlu Robert de L... ile çocukluğundan bu yana arkadaş, aylardan bu yana da nişanlıydı. Kilisede evlenme kâğıtları askıya çıkmıştı; Meclis'in askerlerinin kente girdiği kanlı günde de nikâhları kıyılacaktı, ama Percy'nin ordusunda cumhuriyete karşı savaşmış olan nişanlı delikanlıyı görev, zor durumdan kurtulma çabaları içindeki kralcı generale eşlik etmeye çağırmıştı. Haftalarca delikanlıdan hiçbir haber çıkmamış, kız da, nişanlısının İsviçre sınırını geçip kendini kurtardığını umut etmeye başlamıştı. Bu arada kentin yazıcılarından biri, muhbirlerin delikanlının çiftlikte saklandığı yeri bulup haber verdiklerini, bir gün önce de devrim mahkemesine teslim edildiğini kıza bildirmişti. Yürekli kız, nişanlısının tutuklandığını ve kurtuluşu olmayan cezaya mahkûm edildiğini öğrenir öğrenmez, doğanın kadınlara en büyük tehlike ânında verdiği büyülü ve anlaşılmaz enerjiyle yanına yaklaşılmaz halk temsilcisine kadar çıkıp nişanlısının bağışlanması dileğinde bulunmak gibi olanaksız bir şey yaptı. Kızın önce ayaklarına kapandığı Collot d'Herbois, hainler için af tanımadığını söyleyerek onu sert bir davranışla geri çevirdi. Bunun üzerine kız, ötekinden daha az sert olmayan ancak kullandığı araçlar bakımından daha kurnaz olan Fouché'ye koştu. Zor durumda bulunan genç kızı görünce duygulanan Fouché, yalan söyleyerek duygularına karşı koydu; nişanlısına yardım etmek için araya girmek istediğini, ama duyduğuna göre –bu arada usta dolandırıcı, monoklundan rasgele bir kâğıda şöyle bir baktı– bugün öğleden sonra Robert de L...'nin Brotteaux kırlarında vurulduğunu söyledi. Kurnaz adam, genç kızı kandırmada tam başarılı oldu: Kız, nişanlısının öldüğüne hemen inandı. Ama dayanılmaz acıya kadına özgü biçimde teslim olacağı yerde, artık an-

Telegram : @cinciva

lamı kalmayan yaşamına aldırmayıp saçındaki kokardı söküp attı, ayaklarıyla çiğnedi, Fouché'yle oraya koşup gelen adamlarının acımasız kan emiciler, cellatlar ve korkak katiller olduğunu, bütün açık kapılardan duyulacak kadar yüksek sesle bağırdı. Askerler onu bağlayıp odadan sürüklediklerı sırada, Fouché'nin çiçek bozuğu sekreterine kendisinin tutuklama emrini yazdırdığını kendi kulaklarıyla duydu.

Coşkulu kızın, çevresinde duranlara neredeyse sevinçle anlattığına göre, bütün bunları önemli ve gerçek diye kabul etmemiş, tersine, öldürülen nişanlısının peşinden gidebileceği düşüncesiyle coşturucu bir hoşnutluk duygusuna kapılmıştı. Sorgulama sırasında soruların hiçbirine yanıt vermemiş, sonun yakın olduğu duygusu onu sevindirmiş, hatta sonradan bu hapishaneye getirilen grubun arasına konduğu zaman gözlerini bile kaldırıp bakmamıştı. Sevgilisinin öldüğünü öğrendikten ve böyle bir ölümde kendisi de ona yaklaştıktan sonra, onu bu dünyada alıkoyacak başka bir şey yoktu. Bu yüzden tamamıyla ilgisizce köşeye sıkışmıştı. Sonra, gözleri karanlığa alışınca, düşünceli bir halde pencereye yaslanmış, başını öne eğmiş duran, genç bir adamın nişanlısına benzerliğini görünce şaşırmıştı. Böyle anlamsız ve aldatıcı bir umuda kapılmamak için kendini tutmuş, ama yine de ayağa kalkmıştı. İşte tam bu anda da genç adam mumun aydınlattığı yere doğru gelmişti. Çoktandır umudunu kestiği insanı birden canlı olarak karşısında görünce yüreğinin diri diri göğsünden fırladığını açıkça duyduğu halde, o can alıcı noktada korkudan ölmeyişine şaştığını, henüz geçmemiş bir sarsıntı içinde anlattı.

Genç kız bunları kuş hızıyla anlatırken sevgilisinin elini bir an olsun bırakmadı. Ne yapacağını bilemeden, nişanlısının varlığından hâlâ kuşku duyuyormuş gibi, ikide bir kendini onun kollarına bırakıyordu. Gençlik du-

Telegram : @cinciva

yarlığının bu duygulandırıcı görünüşü, yazgı arkadaşlarını çok etkiledi. Hareketsiz, yorgun, ilgisiz ve her duyguya kapalı oldukları halde, ansızın büyük bir canlılıkla böyle tuhaf biçimde birbirlerine kavuşan çiftin çevresini sardılar. Hepsi bu olağanüstü yazgı karşısında kendi durumunu unuttu; genç çifte ilgi, davranışlarını onaylama ya da acıma anlatan birkaç söz söylemek için büyük bir gereksinme duydu. Ancak ateşli genç kız her acımaya kendinden geçercesine duyduğu bir gururla karşı çıktı; mutlu olduğunu, sevgilisiyle aynı anda öleceği ve birisi öteki için yas tutmak zorunda kalmayacağı için çok mutlu olduğunu, yalnız henüz taşımakta olduğu yabancı bir adla, kocasının nikâhlı karısı olamadan Tanrı'nın karşısına çıkacağı için mutluluğunun biraz azaldığını söyledi.

Bunları çok masum bir tavırla, hiçbir niyet gütmeden söylemiş, neredeyse söylediklerini de hemen unutmuş, yine sevgilisinin kollarına kendini bırakmıştı. Bu yüzden, onun bu dileğinden çok duygulanan Robert'in bir savaş arkadaşının, bu sırada yavaşça kenara çekilip yaşlıca bir adamla fısıldaşmaya başladığını fark etmedi. Oysa fısıldaşmanın bu iki kişiyi etkilediği anlaşılıyordu; yaşlı adam hemen kendini toparladı, nişanlılara doğru yürüdü ve onlara şunları söyledi: Taşıdığı köylü kıyafetinden anlaşılmamakla birlikte kendisi, yemin etmekten kaçınmış Toulon'lu bir papazdı ve bir şikâyet üzerine burada tutuklanmıştı. Ancak üzerinde papaz giyimi olmadığı halde, görevinde ve papazlık yetkisinde hiçbir değişiklik olmadığını kabul ediyordu. Çiftin nikâhı çok önceden askıya çıktığı, öte yandan mahkeme kararı ertelemeye izin vermediği için, onların kesinlikle haklı olan bu isteğini derhal yerine getirmeye ve arkadaşlarının tanıklığıyla, varlığı her yerde geçerli Tanrı önünde onları burada evlilik bağıyla birleştirmeye yürekten istekli ve hazırdı.

Genç kız, dileğinin bir kez daha ve hiç umut edilme-

Telegram : @cinciva

dik bir yoldan yerine geleceğinden şaşırarak soran gözlerle nişanlısına baktı. Delikanlının yanıtı, sevinç dolu bir bakış oldu. Bunun üzerine genç kız sert mozaiklerin üstüne diz çöktü, papazın elini öptü ve böyle uygunsuz bir yerde de olsa nikâhın gerçekleştirilmesini rica etti; ne de olsa temiz duygular taşıdığını ve bu ânın kutsallığını eksiksiz yaşadığını söyledi. Bu boğucu ölüm hücresinin bir an için kiliseye dönüşmesi herkesi çok duygulandırdı, elde olmadan gelinin coşkunluğuna ortak etti ve herkes çeşitli çabuk etkinliklerle bu coşkunluğu güçlükle saklayabildi. Erkekler birkaç sandalye bulup getirdi, demir bir haçın etrafına mumları dizdi ve masayı bir kürsüye benzettiler, kadınlar acımalı elleriyle buldukları birkaç çiçekten acele küçük bir çelenk yapıp kızın başına koydular. Bu arada papaz evlenecek delikanlıyla bitişik bölmeye geçti ve önce onun, sonra da kızın günahını çıkarttı. İkisi birlikte hazırlanan kürsünün önüne geldiklerinde birkaç dakika için derin ve dikkati çeken büyük bir sessizlik oldu; bu yüzden nöbetçi asker kuşkulu bir durum bulunduğunu sanıp ansızın kapıyı açtı ve içeri girdi. Tuhaf bir hazırlık yapıldığını fark edince elinde olmadan karanlık köylü yüzünü bir ciddilik ve saygı duygusu kapladı. Kimseyi rahatsız etmeden kapıda durdu; böylece o da bu olağanüstü nikâhın suskun tanığı oldu.

Papaz masanın önüne geçti, insanların alçakgönüllülükle Tanrı'ya bağlanmak istediği her yerin bir kilise ve kürsü olduğunu birkaç sözle açıkladı. Sonra yere diz çöktü, onunla birlikte bütün orada bulunanlar da aynı şeyi yaptılar; ortalık çok sessizdi, zayıf alevlerin hiçbiri kıpırdamıyordu. Bu sessizlik içinde papaz, her ikisine yaşam ve ölüm için birleşmek isteyip istemediklerini sordu. Metin bir sesle yanıt verdiler: "Yaşam ve ölüm için." Bu ölüm sözcüğü, sessiz bodruma aydınlık saçarak ve çınlar gibi, hiçbir korkunun etkisiyle titremeden ya-

Telegram : @cinciva

yıldı. Sonra papaz ikisinin ellerini birleştirdi ve bağlayıcı sözler söyledi: *"Ego auctoritate sanctae matris Ecclesiae qua fungor, conjungo vos in matrimoniam in nomine Patris et Filii et Sipiritus sancti."*

Tören bununla sona erdi. Yeni evliler papazın elini öptüler, hükümlülerin her biri onlara sevecenlik sözleri söylemek için teker teker geldi. Bu anda ölümü düşünen yoktu, ölümü duyanlar artık onun korkutuculuğunu sezmiyorlardı.

Bu arada, nikâh tanıklığı yapan dost, birkaç kişiyle daha fısıldaştı ve hemen ardından tuhaf bir etkinliğin yeniden başladığı görüldü. Erkekler bitişikteki küçük bölmeden ot çuvalları getirdiler. Düşsel olaya kendilerini iyice kaptırmış olan yeni evliler yapılan hazırlıkları hâlâ fark etmedikleri bir sırada söz konusu dost yanlarına geldi ve kendisiyle yazgı arkadaşlarının evli çifte nikâh günü dolayısıyla bir armağan sunmak istediklerini ama kendi yaşamını sürdüremeyen kişiler için dünyasal bir armağanın önemsiz olduğunu gülümseyerek söyledi. Yeni evlilere sevinçli ve değerli gelebilecek bir tek şey vermek istiyorlardı: gelin olmanın ve sonuncu gecenin yalnız sessizliği. Onların küçük bölmede tamamıyla yalnız kalabilmeleri için kendileri dış bölümde biraz daha sıkışacaklardı. "Son birkaç saatten yararlanın," diye ekledi dostları, "tek solukluk yaşamı bile bir daha bulamayız, böyle bir anda sevgiye kavuşan onun tadını çıkarmalı."

Genç kız saçlarının köküne kadar kızardı, eşi ise dostunun gözlerine içtenlikle baktı ve kardeşlik elini duygulanarak sıktı. Tek söz konuşmadılar, yalnızca birbirlerine baktılar. Bunun üzerine hiç kimse bir şey söylemeden, bilinçdışı bir davranışla erkekler damadın, kadınlar da gelinin etrafına dizildi; törene özgü biçimde ışıkları yukarı kaldırarak, onların duygularına ortak olma coşkusuyla çok eski bir düğün göreneğini yeniden bul-

Telegram : @cinciva

muş olmanın bilincine varmadan, onları ölümden ödünç alınmış bölmeye geçirdiler.

Yeni evlilerin ardından kapıyı yavaşça kapattılar. Bu yakın ve gerdeğe giden beraberlik üzerine hiç kimse yakışıksız ve temiz olmaktan uzak, şaka yollu bir söz söylemedi çünkü olağanüstü bir saygı duygusu, kendi yazgılarına karşı bir şey yapamayan bu insanların, başkalarına bir avuç mutluluk verebilecek duruma gelmesiyle, hepsinin üstüne suskunluğun kanatlarını germişti. Her biri, kendi kaçınılmaz yazgısını başkasına iyilik yaparak unutur gibi olduğu için gizlice gönül borcu duyuyordu. Böylece hükümlüler, karanlıkta dağınık bir halde, uyanık ya da düş görerek, ot çuvallarının üstünde sabaha kadar yattılar, yalnızca bazen iniltinin soluklarla sımsıkı dolan bölmeyi sarstığı oldu.

Ertesi sabah, askerler, seksen dört hükümlüyü infaz yerine götürmeye geldikleri zaman, hepsini uyanmış ve hazırlıklı buldular. Yalnız yeni evlilerin bulunduğu yan bölmede sessizlik vardı: Tüfek dipçiklerinin sert vuruşları bile yorgun düşen çifti uyandıramadı. Bunun üzerine sağdıç, mutlu kişileri cellat zorla uyandırmasın diye yavaşça yanlarına gitti. Birbirlerine gevşekçe sarılmışlar, kızın eli sırtüstü uyuyan erkeğin eğik boynunun altında unutulmuş gibi duruyordu; uykunun yumuşak donukluğu içinde bile yüzleri mutluluğun rahatlığıyla parıldıyor ve bu durumda onların rahatını bozmak, duygulanan arkadaşları için zor geliyordu. Ancak bekleyemezdi, sert bir uyarmayla önce erkeği dürttü; sendeleyerek gözlerini yukarı diken genç adam, bir an durumu düşündü ve yaşam yoldaşını sevecenlikle yatağından kaldırdı. Yoldaşı yukarı doğru baktı, çocuksu bir korku içindeydi ama bunun tek nedeni soğuk gerçeği ansızın önünde görmekti. Sonra eşine aynı şeyi düşünüyormuş gibi gülümsedi: "Hazırım."

Telegram : @cinciva

İki genç el ele tutuşmuş içeri girince herkes farkına varmadan onlara yer açtı ve böylece hiç kimse böyle olmasını istemediği halde, yeni evliler, hükümlülerin ölüm yolculuğunu başlattılar. Bu üzüntü verici grupların her günkü görünümüne alışık oldukları halde, bu kez herkes garip alayın ardından şaşkınlıkla baktı; çünkü alayın başını çeken bu iki insan, genç subayla başında gelin çelengi taşıyan kadın, öylesine alışılmadık bir neşe ve neredeyse kutsal bir güven saçıyorlardı ki, en duygusuz ruhlar bile burada yüce bir gizem bulunduğunu saygı duyarak sezinlediler. Ama öteki hükümlüler de, ölüme götürülenlerin her zamanki ağır yürüyüşünü bıraktı ve her biri, üç kez umut edilmedik biçimde dilekleri yerine gelmiş olan bu iki insana, keskin bakışlarla gözlerini diktiler; umutsuzluğun karıştığı bir güvenle, bu iki mutlu insan için son bir mucize olması gerektiğini, olacağını ve böylece onların herkesi kesinleşen ölümden kurtaracağını düşündüler.

Oysa yaşam yalnız mucizeye benzeyenden hoşlanır, gerçek mucizeyi kendine saklar: Vaktiyle Lyon'da her gün olan da yalnız buydu. Alay köprüden geçerek Brotteaux'nun bataklık kırına götürüldü. Burada onları, her insana üç tüfek olmak üzere, on iki manga piyade askeri bekliyordu. Hükümlüleri bir sıraya dizdiler: Tek bir yaylım ateşle hepsi yere yığıldı. Sonra askerler, henüz kanları akan ölüleri Rhône Irmağı'na attılar, ırmağın hızla akan suları, bu bilinmeyen insanların yüzüne ve yazgısına hiç aldırmadan onları yuttu. Yalnız batmakta olan bir ölünün başından kolayca çözülen düğün çelengi, durmadan akıp giden dalgaların üstünde bir süre anlamsız ve yabancı görünüşte yüzüp durdu. Sonunda o ve onunla birlikte, ölümün dudaklarından çözülen, bu nedenle de düşünmeye değer olan aşk gecesinin anısı, uzun süreliğine kayboldu.

SON

Telegram : @cinciva